

Sygn. akt IX Ka 634/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2020 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu IX Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący sędzia SO Jarosław Sobierajski

Protokolant st. sekr. sądowy Katarzyna Kotarska

przy udziale prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. J. Ł.

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2020 roku

sprawy **M. R., oskarżonej z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 219 kk w zw. z art. 11 § 2 kk oraz z art. 286 § 1 kk**

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 5 czerwca 2019 roku sygn. akt (...)

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że z podstawy prawnej skazania oskarżonej za czyn przypisany jej w punkcie I eliminuje przepisy art. 219 kk i art. 11 § 2 kk, a z podstawy prawnej wymiaru kary za ten czyn eliminuje przepis art. 11 § 3 kk;

II. w pozostałym zakresie tenże wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonej na rzecz oskarżyciela posiłkowego (...) Sp. z o.o. kwotę 840 (osiemset czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;

IV. zasądza od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w G.) kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem opłaty za II instancję i obciąża ją wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym w kwocie 50 (pięćdziesiąt) złotych.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IX Ka 634/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	o	
CZEŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Rejonowego w G. o sygn. (...) z dnia 5 czerwca 2019 r.

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

Granice zaskarżenia

Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
Podniesione zarzuty		

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

**Ustalenie faktów w związku z dowodami
przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy**

Ustalenie faktów

Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.	M. R.	uprzednia niekaralność oskarżonej	aktualna karta karna	241
Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

Ocena dowodów

Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
2.1.1.1	aktualna karta karna	wystawiona przez uprawniony podmiot

Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów

(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	Zarzut obraży przepisów postępowania dotyczących oceny dowodów, którego skutkiem miało być błędne przyjęcie, że oskarżona wprowadziła pokrzywdzoną spółkę w błąd co do tego, że spółka była zobowiązana do uiszczania za nią, jako za osobę zatrudnioną w niej na umowę o pracę, składek na ubezpieczenie społeczne oraz podatku dochodowego	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Skarżący nie miał racji twierdząc, że sąd meriti błędnie stwierdził, iż zgromadzone dowody uzasadniały przyjęcie, że oskarżona doprowadziła pokrzywdzoną do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyniku wprowadzenia jej w błąd.</p> <p>Chybiony był zarzut zbagatelizowania przez sąd meriti wątpliwości co do</p>		

szeregu okoliczności istotnych dla przesądzenia, czy tak było. Z pisemnych motywów orzeczenia wynikało, że zgromadzone dowody, oceniane logicznie z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, jednoznacznie zdaniem sądu meriti wskazywały na to, że oskarżona wprowadziła w błąd spółkę co do tego, że była ona zobowiązana do uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne oraz podatku dochodowego za nią, jako pracownika, gdyż w okresie od 1 czerwca 2013 r., jakkolwiek wykonywała pracę na rzecz spółki, to nie czyniła tego w charakterze pracownika zatrudnionego na umowę o pracę. Wnikliwa analiza wywodów przedstawionych w uzasadnieniu wyroku świadczyła o tym, że sąd meriti w rzeczywistości nie miał wątpliwości co do tej kwestii, a przywołane przez skarżącego pytania stawiał wyciągając wnioski ze zgromadzonych dowodów, wykazując w istocie poprzez analizę kwestii, których dotyczyły, że przedstawiona przez oskarżoną wersja wydarzeń budziła wątpliwości z punktu widzenia wskazań logiki i doświadczenia życiowego. O obrazie art. 5 § 2 kpk, czy tym bardziej art. 410 kpk w sposób wskazany w apelacji, nie mogło zatem być mowy.

Również pozostałe zarzuty skarżącego nie zasługiwały na uwzględnienie. Z pisemnych motywów orzeczenia jednoznacznie wynikało, że uwadze sądu meriti nie umknęło, że oskarżona broniła się twierdząc, że pomimo podpisania przez nią umowy o świadczenie usług w dniu 1 kwietnia 2010 r., jej faktyczna sytuacja, jako osoby wykonującej pracę na

rzecz pokrzywdzonej spółki, nie uległa zmianie i choć forma jej zatrudnienia formalnie od tego czasu była inna, to samo zatrudnienie w dalszym ciągu miało cechy stosunku pracy. Ustalenie, że do zgłoszenia jej w ZUS i US, jako pracownika, doszło w wyniku jej podstępnych zabiegów, a nie dlatego, że umówiła się tak z prezesem spółki, bowiem w rzeczywistości łączył ją ze spółką stosunek mający cechy stosunku pracy, poprzedzone zostało wnikliwą analizą jej twierdzeń na tle całokształtu zgromadzonych dowodów, a nie tylko wspomnianej umowy i znajdowało pełne oparcie w jej wynikach. Analiza ta nie wykazywała błędów logicznych, ani nie naruszała wskazań wiedzy, czy doświadczenia życiowego i jako taka pozostawała pod ochroną art. 7 kpk.

Stwierdzenie, że zeznania świadków wskazywały, że oskarżona nie wykonywała swoich zadań na takich zasadach, jak pracownicy, np. nie miała obowiązku wykonywania pracy w siedzibie spółki, nie podpisywała listy obecności, nie przysługiwały jej urlopy pracownicze, a prezentowana przez nią wersja wydarzeń była nieprawdopodobna w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, w pełni uzasadniało przyjęcie, że pokrzywdzona zgłosiła oskarżoną, jako pracownika w ZUS i US, pozostając w błędnym przekonaniu, że przygotowane przez oskarżoną dokumenty zgłoszeniowe uwzględniające jej nazwisko odpowiadały prawdzie.

W świetle wskazań logiki, ani doświadczenia życiowego w rzeczywistości nie było wcale wykluczone, że prezes spółki,

pozostając w zaufaniu do oskarżonej, która od wielu lat jako księgowa prowadziła rachunkowość spółki, nie dokonywał merytorycznej weryfikacji treści wszystkich dokumentów. Nie da się wprawdzie zaprzeczyć, że każdorazowo złożenie podpisu powinno poprzedzać wnikliwe zapoznanie się z treścią dokumentu, jednakże doświadczenie życiowe uczy, że kontrola takich dokumentów, jak lista płac, która wymagałaby wiedzy specjalistycznej w celu weryfikacji zasadności umieszczenia na liście za dany okres każdej z kilkudziesięciu wymienionych osób oraz prawidłowości wskazanych do zapłaty kwot, nie jest w praktyce prowadzona, jeśli zostały sporządzone przez fachowy podmiot, który został zatrudniony właśnie w celu prowadzenia rachunkowości. Oceniając wartość dowodową wspomnianych w apelacji dokumentów, mając na uwadze powyższe, sąd meriti trafnie stwierdził, że nie stanowiły one miarodajnej podstawy do przesądzenia spornej w sprawie kwestii.

Mając na uwadze, że z zeznań świadków wynikało, że w sposobie wykonywania obowiązków przez oskarżoną brak było podległości pracowniczej, a przedstawiona przez nią wersja wydarzeń nie tłumaczyła, dlaczego obowiązek uiszczania składek i podatku za nią zaczął ciążyć na spółce dopiero po kilku latach od podpisania umowy o świadczenie usług, mimo że już w 2010 roku zastąpiono nią oficjalnie jej umowę o pracę, ani tego, dlaczego prezes spółki miałaby w tej sytuacji, wbrew uzgodnieniom poczynionym przy zawarciu owej umowy, zgodzić się na uiszczanie przez spółkę za nią składek oraz

<p>podatku i to bez doprowadzenia do zmiany ww. umowy (a więc w taki sposób, że wydatki na rzecz oskarżonej prima facie jawiłyby się jako bezpodstawne koszty spółki, skoro ich poniesienie znajdowałoby podstawę jedynie w ustnej umowie między nimi, o której nikt nie został poinformowany), prowadziła do wniosku, że prezes spółki podpisała dokumenty nie będąc świadomą tego, że bezpodstawnie widnieje na nich nazwisko oskarżonej. Nieprawdopodobne zresztą było, by sama oskarżona, będąc z wykształcenia księgową, nie zadbała o to, by stosowne zapisy znalazły się w zmienionej umowie. Ona z pewnością musiała zdawać sobie sprawę z wagi tego, by wszelkie przesunięcia majątkowe zostały należycie udokumentowane.</p>		
<p>Wniosek</p>		
	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>3.2.</p>	<p><i>Uwzględniony w trybie art 440 kpk zarzut błędnego uznania, że czyn oskarżonego polegający na doprowadzeniu pokrzywdzonej do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyniku wprowadzenia jej w błąd co do tego, że ciążył na niej obowiązek uiszczania składek na ubezpieczenie oraz podatku dochodowego</i></p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

	za oskarżoną wypełniał znamiona przestępstwa z art. 219 kk
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny	
<p>Jakkolwiek w realiach sprawy - wbrew temu, co twierdził skarżący - słusznym było przyjęcie, że oskarżona dopuściła się przestępstw z art. 286 § 1 kk, to nie sposób było zgodzić się z sądem I instancji, że czyn z pkt I aktu oskarżenia, polegający na dokonaniu przez nią, po wprowadzeniu w błąd spółki, zgłoszenia w ZUS swojej osoby, jako pracownika zatrudnionego na podstawie umowy o pracę, od którego wynagrodzenia spółka zobowiązana była uiszczać składki na ubezpieczenie społeczne oraz zdrowotne, wypełniał jednocześnie znamiona przestępstwa z art. 219 kk.</p> <p>Przestępstwo to polega na naruszeniu przepisów prawa o ubezpieczeniach społecznych poprzez niezgłoszenie wymaganych danych albo zgłoszenie nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość. Dane, do zgłoszenia których doprowadziła oskarżona, rzeczywiście były nieprawdziwe, jednakże jej zachowanie nie mogło w ocenie sądu odwoławczego zostać uznane za występki z art. 219 kk, gdyż o naruszeniu w jego wyniku dóbr prawnych, których ochrona stanowi ratio legis ww. przepisu, nie mogło być mowy. Skutkiem zachowania oskarżonej było de facto fikcyjne zgłoszenie jej do ubezpieczeń. Podanie nieprawdziwych danych nie rodziło zatem w tym wypadku niebezpieczeństwa "naruszenia</p>	

<p>praw majątkowych osób ubezpieczonych". Oskarżona w ogóle nie podlegała w rzeczywistości obowiązkowi ubezpieczenia, a podanie nieprawdziwych danych dotyczących jej osoby mogło w istocie wywołać dla niej jedynie korzystne skutki majątkowe, bowiem mogło doprowadzić do uzyskania przez nią nienależnego świadczenia, a więc prowadzić do osiągnięcia korzyści majątkowych. Podzielając wyrażane w doktrynie poglądy, jej czyn w takiej sytuacji należało zakwalifikować wyłącznie jako oszustwo (tak Komentarz do art. 219 kk [w:] Kodeks karny. Komentarz pod red. M. Filara, LEX; Komentarz do art. 219 kk [w:] Kodeks karny. Komentarz pod red. M. Królikowskiego, Legalis).</p>			
Wniosek			
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="576 1088 1023 1312"> # zasadny # częściowo zasadny # niezasadny </td> <td data-bbox="1023 1088 1479 1312"></td> </tr> </table>	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny			
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.			

OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
4.1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	

<i>Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwi ę z le o powodach utrzymania w mocy	
<i>Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
<i>Rozstrzygni ę cie o sprawstwie i winie oskarżonej</i> - poprzez wyeliminowanie z podstawy prawnej skazania oskarżonej za czyn z pkt I aktu oskarżenia przepisów art. 219 kk oraz art. 11 § 2 kk <i>Rozstrzygni ę cie o konsekwencjach popełnienia czynu</i> - poprzez wyeliminowanie z podstawy prawnej wymiaru kary za czyn z pkt I aktu oskarżenia art. 11 § 3 kk	
Zwi ę z le o powodach zmiany	
<p>Nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty skarżącego zmierzające do wykazania, że sąd meriti dowolnie uznał, że oskarżona dopuściła się oszustwa, doprowadzając pokrzywdzoną spółkę do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyniku wprowadzenia jej w błąd, w okolicznościach opisanych w pkt I i II aktu oskarżenia.</p> <p>Mimo tego, że słuszne było przyjęcie, że popełniła ona oba zarzucane jej czyny, zmiany wymagała jednak kwalifikacja czynu z pkt I aktu oskarżenia, przypisanego jej w pkt I zaskarżonego wyroku. Z uwagi na to, że podanie nieprawdziwych danych w zgłoszeniu do ZUS nie wiązało się w tym wypadku z naruszeniem praw osób wykonujących pracę zarobkową, gdyż mogło prowadzić jedynie do uzyskania nienależnego świadczenia przez oskarżoną, która w ogóle nie była osobą ubezpieczoną, sąd meriti z obrazą prawa materialnego przyjął, że ów czyn wypełniał znamiona nie tylko przestępstwa z art. 286 § 1 kk, ale i przestępstwa z art. 219 kk, skierowanego przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową. Dokonując korekty jego kwalifikacji prawnej, sąd odwoławczy wyeliminował z niej zatem ów</p>	

przepis oraz przepis art. 11 § 2 kk, który ma zastosowanie jedynie wówczas, gdy jeden czyn wypełnia jednocześnie znamiona więcej niż jednego przestępstwa.

W konsekwencji dokonanej zmiany, modyfikacji - poprzez wyeliminowanie z niej art. 11 § 3 kk określającego zasady orzekania kary za kumulatywnie kwalifikowane czyny - wymagała też podstawa prawna wymiaru kary za czyn z pkt I aktu oskarżenia. Jednakże ani wymierzona za niego, ani druga wymierzona oskarżonej kara jednostkowa, nawet gdy uwzględnić fakt, że w rzeczywistości czyn z pkt I aktu oskarżenia wypełniał znamiona jedynie jednego przestępstwa, nie cechowały się rażącą surowością w rozumieniu art 438 pkt 4 kpk. Obie kary jednostkowe należycie uwzględniały całokształt okoliczności relewantnych dla prawidłowego wyboru sankcji. Sąd meriti trafnie uznał, że właściwą reakcją, adekwatną do zawinienia działającej świadomie oskarżonej oraz społecznej szkodliwości czynów, w obu wypadkach będą kary grzywny w wysokości 50 stawek dziennych. Żadnego z nich nie sposób było określić mianem błahego występku. W wyniku czynu z pkt II aktu oskarżenia doszło do spowodowania szkody w kwocie ponad 13 tys. zł, czyn z pkt I aktu oskarżenia mógł zaś spowodować szkodę w kwocie ponad 78 tys. zł. Nawet gdy uwzględnić, że do przekazania składek w rzeczywistości nie doszło, ładunek społecznej szkodliwości tego czynu sprzeciwiał się pobłażliwemu potraktowaniu oskarżonej i orzeczeniu kary w dolnej granicy zagrożenia. Mając na uwadze powyższe, żadna z kar jednostkowych wymierzonych jej przy skorzystaniu z możliwości przewidzianej w art 37a kk nie jawiła się jako zbyt surowa.

Trafne było również orzeczenie o karze łącznej. Mając na uwadze, że okresy popełnienia obu czynów się nie pokrywały, zasadne było uznanie, że jedynie kara łączna ukształtowana przy skorzystaniu z zasady asperacji należycie odzwierciedlać będzie kryminalne bezprawie obu czynów oskarżonej.

Sąd odwoławczy nie dopatrył się w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić bezwzględne przyczyny odwoławcze, będących podstawą do uchylecia wyroku z urzędu, dlatego po dokonaniu opisanych wyżej zmian został on utrzymany w pozostałym zakresie w mocy.

<i>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>		
<i>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia</i>		
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia		
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia		
<i>Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</i>		
<i>Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</i>		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
<i>Koszty Procesu</i>		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
III	O kosztach zastępstwa procesowego oskarżyciela posiłkowego w postępowaniu odwoławczym orzeczono w oparciu o przepisy art. 627 kpk w zw. z art. 636 § 1 kpk oraz § 11 ust. 1 pkt 4 w zw. z § 15 ust. 1 i § 16 zd. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 ze zm.).
IV	Na podstawie art. 627 kpk w zw. z art. 636 § 1 kpk oraz art. 3 ust. 1 w zw. z art. 6 w zw. z art. 8 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j.Dz.U.1983.49.223 ze zm.), § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (t.j.Dz.U.2013.663) oraz § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie opłat za wydanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego (Dz.U.2014.861 ze zm.), sąd odwoławczy zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 240 zł tytułem opłaty za drugą instancję oraz obciążył ją wydatkami postępowania odwoławczego w kwocie 50 zł (30 zł za informację z Krajowego Rejestru Karnego + 20 zł za doręczenia).

PODPIS